

Božične svečice

(Norveška povest)

Erlend Nansen je imel svojo domačijo v enem največjih smrekovih gozdov, ki pokrivajo severno norveško pokrajino. Ni bil bogatejši od svojih sosedov, zakaj podnebje tistega severozahodnega kota Skandinavije je bilo ostro, zemlja nerodovitna. Toda imel je nekaj, kar je zanj pomenilo več kakor vse bogastvo sveta: sina, ki je bil ravnokar prekoračil deseto leto in je v veselje staršev doraščal v krepkega, zdravega in pametnega mladeniča. Olaf se je imenoval ta otrok norveških gozdov, toda domači ga niso nikdar drugače klicali kakor Ole.

Dva dni pred božičem, zvečer, ko je ležal dečko že v svoji postelji, je rekel Erlend Nansen svoji ženi: »Sigrid, jaz se odpeljem jutri zjutraj v mesto, da prodam naše medeno pecivo. Za božični semenj pridejo ljudje vse okolice v mesto; tedaj se lahko kaj zasluži.«

Pri teh besedah se je mali Ole, ki še ni spal, vzravnal v svoji postelji, pomembno pogledal očeta in rekel: »Ali smem tudi jaz s teboj v mesto, oče?«

Erlend in Sigrid sta se vprašujoče spogledala; nato je menila mati: »Erlend, z mirnim srcem ga lahko vzameš v mesto; saj še ni bil nikoli tam in vožnja s sanmi bo za njega prav prijetno božično presenečenje.«

Erlend je smehljaje se pokimal in nekaj minut pozneje se je mali Ole že preselil v kraljestvo sanj, ki so mu posebnosti nepoznanega mesta prikazale v najbolj pisanih barvah.

Drugi dan, takoj po sončnem vzhodu, je naložil Erlend na sani vreče s pecivom, Sigrid je prinesla toplo ovčjo odejo in torbico s popotnim brašnom, zakaj do mesta je bilo več ur. Nato je ovila otroku volneno ovratnico okoli vratu in ga opomnila, da mora včasih stopiti s

sani in teči poleg njih, da se ogreje. Ko je bilo vse pripravljeno za pot, je sedel oče poleg svojega sina in potegnil vajeti.

»Hop, hop!« je veselo zavpil mali Ole in oba stara konjiča Grane in Jol sta kar zletela preko snega, kakor bi bila mladi in močni žrebeti. Vajeti so škripale, kraguljčki so pozvanjali in sani so drčale hitro in lahko po beli, blesteči cesti.

Tudi vse popoldne je trajala vožnja skozi zledenele gozdove. Grane in Jol sta sopihala, pot jima je tekla po telesih in bele pene sta imela pred gobcem. Toda njune krepke noge niso poznale utrujenosti... Naposled jih je po dolgih urah pozdravil daleč na obzorju cerkveni zvonik mesteca. Srce malega Ola je pričelo burno utripati, kajti za dušo tega nepokvarjenega otroka gozdov je pomenilo mesto, pa naj je bilo še tako majhno in revno, nekaj veličastnega, čudežev in krasot polnega.

Kmalu je pokukala iz večernega somraka streha, sledile so ji druge; nekaj minut pozneje so že drsele sani po ozkih ulicah majhnega mesta. V neki stranski ulici je ustavil Erlend konje in izstopil. Nato je dvignil malega Ola iz sani, ga prijel za roko in stopil v trgovino znanelega trgovca. Ta je prisrčno pozdravil Erlenda in vprašal njegovega sina, ali bo tudi postal trgovec, ko bo velik.

»O, zelo rad!« je odgovoril deček, ki je bil popolnoma prevzet od vseh novih vtisov.

Ta odgovor je očitno ugajal trgovcu, kajti zasmel se je in podaril malemu Olu velik kos kolača z rozinami. Ta je tudi takoj korajžno ugriznil vanj in je med tem opazoval z velikimi očmi na policah in mizah nakopičene gore medenih kolačev, božičkov iz marcipana, sladkornih prašičkov, pomarančnih piškotov, čokoladnih tort in podobnih slastnih reči, katerih v taki množini skupaj še ni nikdar videl. Z enakim občudovanjem je strmel

v božične svečice v vseh velikostih in barvah, ki so bile naložene na drugi strani velike mize in ki bodo na božični večer krasile božične smrečice in razsvetljevale hišna okna. Ko mu je trgovec potem, ko je končal kupčije z Erlendom, celo stisnil dve taki lepi svečici v roko, ni poznalo njegovo veselje nobene meje več.

Medtem se je znočilo in Erlend se je moral posloviti od svojega poslovnega prijatelja, da bi lahko opravil v mestu še nekaj potov. Kmalu nato je spet sedel na saneh poleg svojega v tople odeje zavitega sina in je z bičem priganjal konja, ki so v hrepenenju po toplem, domačem hlevu krepko potegnili. Znočilo se je. Bilo je temno kakor v rogu in strahovito mraz. Mirni črni gozd se je zdel kakor začarana pokrajina, toda mali Ole, ki je bil navajen na njegovo tišino, se ni bal. Stopil je včasih s sani in tekel poleg njih, da bi se ogrel, dokler ga ni oče naenkrat s prestrašenim glasom poklical:

»Vstopi hitro, Ole; hiteti morava kakor hitro je mogoče. Za življenje nama gre!«

Zopet je zažvižgal bič po zraku in konja sta skoraj letela po trdem snegu. Mali Ole se je prestrašen zavil v toplo odejo in včasih zvedavo pogledal nazaj, pa ni videl drugega kakor množico skozi grmovje žarečih točk. Točke so se premikale in držale korak s sanmi. Četudi sta konja podila, kar se je dalo, se jima vseeno ni posrečilo, da bi povečala razdaljo med tajinstvenimi točkami in sanmi.

»Kaj je to, oče?« je vprašal deček, tresoč se od mraza.

»Volkovi!« je odgovoril Erlend kratko in resno. Nato je pomirjevalno pripomnil: »Toda mi drsimo tako hitro, da nas ne bodo dohiteli.«

Sanj so letele kakor puščica po zasneženi in zledeneli gozdni cesti. Toda do Nansenove domačije je bilo še več ko dve milj in počasi,

polagoma se je zmanjševala razdalja med sanmi in žarečimi točkami.

»Grana bom izpregel in ga bom moral pustiti,« je rekel Erlend čez četrto uro. »Medtem ko ga bodo volkovi lovili, bova midva z Jolom ušla. To je naša edina rešitev!«

»Ali jim ne moreva prepustiti mesa, ki sva ga kupila v mestu?« je vprašal deček.

»Ne bo dosti pomagalo,« je z žalostnim nasmehom odvrnil oče. »To bi bil za te lačne pošasti samo grizljaj, ki bi ga požrle v nekaj minutah. Toda ti imaš vseeno prav. Pa poskusiva! To bo razbremenilo sani in povečalo razdaljo med nami in volkovi.«

S krepkim zamahom je zalučal Erlend vrečo z mesom na cesto. Žareče točke so za nekaj minut izginile. Slišati je bilo strahovito tuljenje in zavijanje ter lomljenje kosti. Toda to je trajalo le malo časa, potem so se pa žareče točke spet približevale. Dolgo pogrešana mesna večerja je krvoločnost in poželenje volkov še povečala. Ta jed jim je bila kakor predjed, kateri naj bi sledila izdatnejša pojedina — oba velika in krepka konja in nato Erlend in Ole.

Že so dosegli volkovi sani in so pričeli od obeh strani skakati nanje. Tedaj se je dvignil Erlend, presunljivo zakričal, da je daleč odjeknilo po temnem gozdu, in udaril na slepo z bičem na obe strani med tuleče zverine, da so se prestrašene umaknile. Toda s tem je pridobil le nekaj trenutkov. Erlend, ki je poznal gozdove in njegove prebivalce, je to dobro vedel: hotel si je pridobiti potrebni čas, da bi lahko izpregel Grana in s tem volkove za četrto uro odvrnil od sani.

»Oče, prosim te, ne predaj Grana volkovom!« je prosil mali Ole jokajoč.

»Jaz jim vržem svoj kolač in bonbone...«

»Ole, še povohali ne bi tvojih dobrot!«

»Potem jim pa žrtvujem božični svečici, da bodo pustili Grana v miru...«

Ko je slišal Erlend predlog svojega sina, je ves ztrepetal in rekel z glasom, ki je bil od razburjenja ves zamolkel: »Bog te blagoslovi, Ole, za te besedel«

Hitro je odmotal manjši sveženj, v katerem sta bili dve hlevski svetilki, ki ju je kupil v mestu za sosedovo ženo. Potem je vtaknil v

vsako po eno svečico, ju prižgal in dal eno v roke malemu Olu. Nato sta poskočila kvišku in pričela mahati s svetilkama, tako da so od svetle luči zaslepljeni volkovi glasno zatulili in nato v zmedenem strahu izginili v gostem grmovju.

»Božični svečici sta nama rešili življenje!« je rekel Erlend, ko je četrť ure pozneje Sigrid ihtedečega dečka s solzami radosti v očeh stisnila v svoje naročje...

* * *

Kje otrok si zlatolasi?

»Kje otrok si zlatolasi?
Brž srnjačka mi napasi,
pa ga osedlaj!«
Jezuščka pokliče Mati.
Pred nebeškimi so vrati
zbrani angelci že vsi,
zlate čakajo sani ...
Jezušček je na srnjaku,
angelčki so na saneh
in hitijo po oblaku —
že na zemeljskih so tleh.
»Zdaj krenimo v tole plat,
tam sta revščina in glad!
Ni krompirja, kruha ni
in otroci so bledi.«
Jezušček da z zvončkom znak,
ko je stopil na prvi prag.
Glej, že angelčki hité
in na mizo položé
cvetov rumenih z rajskih lok

in tisoč jih vcveté okrog
in vsak iz njih je zlat cekin ...
Očetu pravi božji Sin:
»In tebi sem prinesel delo.«
Kako je v hiši vse veselo!
Prinesel Jezušček na sveti je večer
očetu delo, zdravje, kruh in mir...

* * *

Božični utrinki

V Marijo dete se smehlja,
vso srečo ji obeta.
Marija je vesela vsa,
ne ve, kaj bo čez leta.

Pred nekaj leti tudi mi
nebeško smo darilo
prav kakor Jezuščki bili
za mamico premilo.

Mariji sanja se skali,
osujejo se nade.
A krivda pade na ljudi,
na Jezusa ne pade.

Poglejmo mamici v oko.
Smo li ostali zanjo
darilo božje ali smo
skalili njeno sanjo?

In če Mariji nade se
čez leta le skalijo,
po naši krivdi naj se ne —
po naši naj brstijo.

Pastúškin